

Jaarstukken 2023

Gemeente
Hengelo

5.2.5 Sport, cultuur & recreatie

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouders Bruggink, Lutikholt en Gerrits

Aanspreekpunt ambtelijk

K. Webbink, J-P. Boutkan, J. Logtenberg en E. Van Spall

Welke belangrijke ontwikkelingen zagen we in 2023?

Sportbeleid en sportaccommodaties

De nieuwe sport- en beweegvisie Hengelo 2023-2033 (eerder genoemd als sportnota 2024) is in december 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. In deze visie is nadrukkelijk aandacht besteed aan verbindingen die bijdragen aan het versterken van de sociale basis en werken vanuit het concept van positieve gezondheid en preventie. Een andere belangrijke ontwikkeling was de toekenning van de Brede SPUK-regeling (inclusief herijking van het lokaal sportakkoord). De Brede SPUK-regeling is beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040.

In het kader van aangepast sporten hebben wij samen met sportverenigingen in Hengelo aandacht besteed aan de legacy van de Special Olympics Nationale Spelen.

Sportverenigingen waren ook in 2023 druk met het herstel na de Coronaperiode. De stijging van de energieprijzen kostte de verenigingen ook de nodige aandacht. Specifiek op het gebied van vrijwilligers en bestuursleden hebben verenigingen moeite om vitaal te blijven. Om samen met de sport- en beweegaanbieders een stimulerende, sportieve en vitale omgeving te bieden hebben wij subsidies en regelingen ingezet op bestaande en nieuwe projecten.

De voetbalacademie van FC Twente en Heracles Almelo gaat zich definitief vestigen in Hengelo. Dit stimuleert de ambitie uit de koers 2040 om Sportpark Veldwijk in te richten als de topsportlocatie van Twente. Dit (top)sportklimaat is in 2023 ook bevestigd met een zo goed als uitverkochte FBK Games.

Cultuur

Cultuur draagt bij aan de strategische agenda van Hengelo. De onderwerpen waaraan cultuur bijdraagt zijn:

- Aantrekkelijke en groeiende bruisende stad
- Aantrekkelijke stedelijke cultuur, ook voor nieuwe generaties en doelgroepen
- Hotspot toptechnologie, cultuur en onderwijs
- De talent opgave en het aanjaagbudget

De belangrijkste ontwikkelingen hierin zijn het behouden en innoveren van het culturele aanbod. De volgende onderwerpen hebben daaraan bijgedragen:

Versterking en Vernieuwing, einde van corona-regelingen

In 2023 is het nog resterende budget gebruikt om de regeling Versterking en Vernieuwing een laatste keer open te stellen. Het doel van deze regeling is het versterken van de lokale culturele organisaties en het vernieuwen van lokale culturele programmering in de (post)coronatijd. De hoeveelheid en diversiteit aan aanvragen binnen de regeling laat zien hoeveel creativiteit en talent in onze stad aanwezig is. Daarnaast hebben de corona-regelingen inzicht gegeven in nieuwe ontwikkelingen en behoeften binnen cultuur. Een voorbeeld zijn de creatieve broedplaatsen in Hengelo. Zij hebben mede met subsidie vanuit de corona-regelingen een aantal cultureel/maatschappelijke projecten uit kunnen voeren. Deze projecten hebben bijgedragen aan de zichtbaarheid van de creatieve broedplaatsen en kansen opgeleverd voor (jonge) nieuwe makers.

Cultuurregio Twente

Alle 14 Twentse gemeenten ondersteunen het uitvoeringsprogramma Cultuurregio Twente 2023-2028. Ook Hengelo heeft hiervoor geld beschikbaar gesteld. Dit is een mooie mijlpaal om te komen tot een versterking van het culturaanbod in Twente en een sterke samenwerking in de regio op verschillende thema's als cultureel erfgoed, cultuureducatie, bibliotheken en culturele programmering.

Herdenking April/mei staking 1943

Wij hebben de initiatieven uit de samenleving omarmd om aandacht te schenken aan de herdenking van de landelijke April/mei stakingen 1943, die 80 jaar geleden in Hengelo zijn begonnen. Met het beschikbaar gestelde geld is een stedelijk herdenkingsprogramma ondersteund, met onder andere een herdenkingsplechtigheid, expositie en herdenkingsconcert. De gemeente heeft financieel bijgedragen aan de theaterproductie Vergeten Twentse Lente. Deze theatervoorstellingen vonden plaats op Vliegveld Twente.

Hart van Zuid festival

In 2023 is met succes de eerste editie van het Hart van Zuid festival georganiseerd bij broedplaats Oogst. Dit festival is een initiatief van Metropool Poppodia van Twente, Schouwburg Hengelo, Bibliotheek Hengelo, Oyfo Kunstenschool en Techniekmuseum en broedplaats Oogst in samenwerking met Studio15, Möllerwerf en Skatelab. Deze unieke samenwerking tussen diverse partijen maakte het mogelijk om een verbinding tussen verschillende vormen van kunst, theater, muziek, interactieve installaties en stedelijke ontwikkeling te creëren.

Hengeloos Energiefonds Maatschappelijke Organisaties (HEMO)

Maatschappelijke organisaties, die in het nauw kwamen door gestegen energielasten, hebben wij kunnen helpen met een bijdrage uit de HEMO. In totaal hebben twaalf maatschappelijke organisaties hiervoor een subsidie ontvangen, waaronder sportverenigingen, culturele en kerkelijke organisaties.

Klimaatverandering

Ook in 2023 kregen we weer te maken met weersextremen. Na een zomer met een recordperiode zonder neerslag, waren de laatste maanden van 2023 juist weer extreem nat en zacht. Hiermee wordt het belang onderstreept van het toepassen van klimaatadaptieve maatregelen.

Relevante beleidsnota's

- Sport- en bewegvisie (2023-2033)
- [Kadernota Sport en Bewegen](#) (2017-2021)
- Lokaal Sportakkoord 'Hengelo Inspireert' (2023-2026)
- Accommodatiebeleid Sociaal en Vastgoedkaders (2021)
- Kadernota Spelen (2016)
- Meerjarenplan gezondheid (2019)
- [Kunst- en Cultuurnota Hengelo 2021-2024](#) (2021)
- Kwartier maken voor de Collectie Hengelo (2008)
- [Beleidsnota Cultuurhistorisch Erfgoed 2014-2022](#)
- [Nota Vrijtijdseconomie 2011-2021](#)
- [Horecavisie](#) (2016)
- Vitale coalities (2008)
- [Nota Snippergroen](#) (2015)
- [Groenplan Hengelo](#) (2015)
- [Bomenverordening](#) (2018)
- [Een nieuwe focus op preventie](#) (2019)
- Nota Hondenvoorzieningen (2017)
- Klimaatadaptiestrategie (2022)

Verbonden partijen

Gildebor/SWB Midden Twente

Gildebor draagt bij aan het programma door het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en sportaccommodaties.

Regionaal Bestuurlijk overleg Sport

Het regionaal Bestuurlijk Overleg Sport draagt bij aan het bevorderen van sporten en bewegen en het aanbod. Eind 2023 is de nieuwe visie omarmd. Begin 2024 is de visie vastgesteld. Er is nadrukkelijk aandacht besteed aan de legacy van de Special Olympics Nationale Spelen, talentontwikkeling en ontwikkeling van aangepast sporten.

Recreatieschap Twente

Het recreatieschap draagt bij aan het programma door het beheer en onderhoud van de recreatieparken en het bevorderen van recreatie en toerisme.

Cultuurregio Twente

Cultuurregio Twente is een samenwerkingsverband tussen de kunst- en cultuursectoren in alle Twentse gemeenten. Het profiel van de Cultuurregio Twente 2021-2024 en het uitvoeringsprogramma 2023-2028 zijn door alle 14 Twentse gemeenten (colleges) vastgesteld.

Wat hebben we bereikt

5.1 Meer inwoners van Hengelo sporten, bewegen en/of spelen

5.1.1 In 2024 sporten, bewegen en spelen meer inwoners van Hengelo

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023 ¹
Percentage volwassen Hengeloërs (>18 jaar) dat aangeeft één maal per week of vaker te sporten of intensief te bewegen (%)	72,5%	72,5%	90,7%
Percentage inwoners (18+) dat (zeer) tevreden is over speelvoorzieningen voor kinderen tot 12 jaar (%)	60,0%	60,0%	59,4%
Percentage inwoners (18+) dat (zeer) tevreden is over speelvoorzieningen voor jongeren tot 12-18 jaar (%)	42,0%	42,0%	36,0%
Percentage inwoners (18+) dat (zeer) tevreden is over de mogelijkheden voor volwassenen om te sporten en te bewegen in de openbare ruimte in Hengelo (%)	67,0%	67,0%	54,9%

1 De afwijkingen van de eerste en de laatste indicator zijn opvallend. De eerste is mogelijk te verklaren door het meer individueel, ongeorganiseerd sporten tijdens en na Corona. De tweede vloeit daar wellicht uit voort.

In de Sport- en beweegvisie (2023-2033) hanteren wij andere waarden voor de beleidsindicatoren. In de Jaarrekening 2023 vergelijken wij de realisatie nog met de in de begroting 2023 opgenomen indicatoren.

5.2 Inwoners beleven kunst, cultuur en erfgoed in Hengelo

5.2.1 In 2024 waarderen inwoners en bezoekers het culturele aanbod en erfgoed in Hengelo hoger

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Het rapportcijfer dat inwoners geven voor (de diversiteit van) het aanbod van culturele voorzieningen in Hengelo (cijfer 1-10)	6,9	7,1	7,2
Het rapportcijfer dat inwoners geven aan de kwaliteit van de culturele voorzieningen in Hengelo (cijfer 1-10)	7,2	7,1	7,3
Het rapportcijfer dat inwoners geven voor het behoud van het cultureel erfgoed van Hengelo, zoals monumenten (cijfer 1-10)	6,2	8,1	6,5

5.3 Hengelo is aantrekkelijker voor mens, plant en dier met meer en goed onderhouden openbaar groen

5.3.1 In 2024 zijn inwoners meer tevreden over de hoeveelheid en kwaliteit van openbaar groen in Hengelo.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'In mijn buurt is voldoende groen' (%)	78,0%	77,1%	69,7%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'Perken, plantsoenen en parken in mijn buurt zijn goed onderhouden' (%)	62,0%	63,7%	61,3%
Percentage openbaar groen ten opzichte van de totale openbare ruimte (%)	51,3%	51,3%	50,9%

5.3.2 In 2024 kent Hengelo meer biodiversiteit in de openbare ruimte.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Oppervlakte ecologisch beheerde bermen en graslanden (hectare)	227	236	217

Wat hebben we daarvoor gedaan

5.1.1 In 2023 sporten, bewegen en spelen meer inwoners van Hengelo

- Wij hebben sport- en beweegaanbieders ondersteund met subsidies, kennis en inzet van professionals (combinatiefunctionarissen). Daarnaast zijn er via het Lokaal Sportakkoord Hengelo 38 projecten in gang gezet of vervolgd, die aanzetten tot sporten en bewegen. Bijvoorbeeld de wekelijkse instuif rondom Wavelight en de beweegtuin op Sportpark Veldwijk.
- De gemeente Hengelo heeft meerdere succesvolle evenementen georganiseerd en gefaciliteerd voor verschillende doelgroepen. Met als voorbeeld de eerste editie van het FBK Urban Sports Festival en de Special Sports Friends dag voor aangepast sporten. Met deze evenementen is invulling gegeven aan:
  - Meedoen door kwetsbare doelgroepen/gehandicaptensport
  - Sport en bewegen voor een vitale en gezonde samenleving
  - Talenterkenning, ontwikkeling en ondersteuning
- Om het aanbod en de behoefte goed in te richten hebben combinatiefunctionarissen veel verschillende sport en beweeg activiteiten georganiseerd. De sportverenigingen en sport- en beweegaanbieders hebben bijgedragen aan het aanbieden van het aanbod voor (kwetsbare) doelgroepen. Hengelo Sport heeft met het aanbod voor basisonderwijs elk kind minimaal 26 uur extra laten bewegen.
- Samen met het Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS) zijn wij in 2023 gestart met bijeenkomsten en een samenwerkingsverband van niet-traditionele ondernemende sportaanbieders. Jaarlijks stelt het Platform meer dan de helft van het aantal Nederlandse sporters in staat hun sport te beleven. De POS betreft ondernemende aanbieders om inwoners te betrekken en te activeren in het sport- en beweeglandschap.
- In 2023 waren de sportaccommodaties toegankelijk en betaalbaar. Er zijn twee gymlokalen volledig toegankelijk gemaakt voor mindervaliden. De accommodaties voldoen aan de eisen van NOC*NSF en de sportbonden.

Twentebad

- In 2023 zijn weer meer mensen lid geworden van het Twentebad. Zowel bij het banenzwemmen als bij de deelname aan de groepslessen is sprake van een stijgende lijn. De belangstelling van mensen met een intensievere zorg is wederom groot. Door het aanpassen van de programmering is er voldoende beweegruimte in het water voor de kwetsbare doelgroepen.
- Het aantal bezoekers is gestegen naar 464.000. Er is meer gebruik gemaakt van sportief zwemmen, groepslessen en banenzwemmen. Het recreatief zwemmen is op donderdag vervangen door zorggroepen. Deze groei blijft zich positief ontwikkelen. De wachtlijsten voor de reguliere zwemlessen zijn weer terug op normaal niveau. De wachtlijst voor zwemles voor kinderen met een beperking is een aandachtspunt.
- Het vijftigmeterbad wordt naast regionaal gebruik ook (inter)nationaal steeds meer gevonden als trainingsbad (voornamelijk door zwemmers uit België en Duitsland). Het slechte weer in 2023 heeft ook aan de kostenkant voor tegenvallers gezorgd. De werkzaamheden op de ligweide zijn hierdoor flink uitgelopen. Voor de schoonmaak zorgde dit ook voor veel extra inzet.
- Vanuit het onderwijs zijn er in 2023 meer aanvragen gekomen voor inzet van vakdocenten in het basisonderwijs. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt lukt het Twentebad/ Hengelo Sport nog steeds sport- en zwemonderwijzers te werven.
- Op 15 februari 2023 heeft de gemeenteraad twee moties aangenomen voor de aanleg van een basketbalveld én calisthenics toestellen bij de Berflobeek. Deze moties zijn in goed overleg met de initiatiefnemers opgepakt en voorbereid. In 2024 wordt tot uitvoering overgegaan.

5.2.1 Inwoners en bezoekers waarderen het culturele aanbod en erfgoed in Hengelo hoger

De ondergenoemde acties dragen ook bij aan de strategische agenda van Hengelo.

- We hebben zowel de culturele kernvoorzieningen als ook kleine(re) culturele instellingen ondersteund met een jaarlijkse subsidie; hierbij hebben we subsidievoorwaarden en prestatie-indicatoren vastgesteld om de artistieke, maatschappelijke en culturele waarde te kunnen toetsen en meten.
- We hebben de motie Uitwerking relatie professionele kernvoorzieningen en amateurkunstveld verder uitgewerkt. Uit een rondgang in het veld blijkt dat er al veel kruisbestuiving is tussen de kernvoorzieningen en kleinere instellingen. De organisaties weten elkaar ondertussen goed te vinden, voornamelijk om gezamenlijke projecten uit te voeren.

- We hebben ingestemd met de fusie van Bibliotheek Hengelo met de bibliotheek van Oldenzaal en Hof van Twente. Hiermee is een robuuste en toekomstbestendige instelling ontstaan.
- Vanaf 2023 ontvangt de Lokale Omroep Hengelo (1Twente) meer geld om door te kunnen groeien naar een professionele organisatie met een zelfstandige redactie in Hengelo.
- Het Commissariaat voor de Media heeft op 25 mei de aanwijzingsprocedure opengesteld voor de vernieuwing van de vijfjarige zendlicentie van de lokale omroep in Hengelo. De aanmeldingsprocedure sloot op 25 november. In 2024 wordt bekend wie de licentie toegekend krijgt; hierbij heeft de gemeente een adviserende rol.
- Museum Hengelo heeft de opdracht (vanuit de Kunst- en Cultuurnota) verder uitgewerkt om de toekomstbestendigheid van de organisatie te onderzoeken.
- Door hernieuwde inzichten heeft het opstellen van het atelierbeleid vertraging opgelopen. In de eerste helft van 2024 komen we hierop terug.
- We hebben onderzoek laten doen naar mogelijke informatieplatforms voor kennismakingsactiviteiten (vooral gericht op de jeugd). De mogelijkheden zijn heel divers, zowel in het bereiken van doelgroepen als in verschillende soorten activiteiten en uitvoering. De keus hangt ook samen met de uitwerking van de Sociale Basis in het Transformatieplan en de daarin gestelde wens tot wijkgericht werken. In 2024 komen we hierop terug.
- De functie van cultuurmakelaar is ondergebracht bij Wijkkracht.
- De opdracht van de huidige stadsdichter liep tot november 2023. Wij hebben deze met een half jaar verlengd, zodat hij zijn gedichtenproject goed af kan ronden. De Stadsdichterverkiezing – die we samen met stichting Hengelo Leest en Bibliotheek Hengelo organiseren - is daarom ook met een half jaar uitgesteld.

Specifieke uitkeringen van het Rijk (SPUK)

Een specifieke uitkering is gelabeld geld vanuit de Rijksoverheid om specifiek beleid uit te voeren. De laatste jaren is het aantal SPUKs aanzienlijk uitgebreid, ook voor cultuur. Vaak zijn SPUKs bedoeld voor een bepaalde periode, waardoor het een uitdaging is om structureel beleid te ontwikkelen. Wij hebben de SPUK-middelen gebruikt om bij te dragen aan de strategische doelen op het gebied van cultuur. Hieronder staan de SPUKs en specifieke gelden voor cultuur:

- *SPUK Impuls Jongerencultuur 2022-2024*
Jongeren hebben in de corona-periode veel moeten missen, ook op cultureel vlak. Dat terwijl cultuurdeelname positieve effecten kan hebben op ons welzijn. Met deze SPUK-middelen hebben we extra activiteiten en vormen van eigentijdse cultuurbeoefening door jongeren kunnen ondersteunen, zoals het initiatief Studio15.
- *SPUK Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)*
Een Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) biedt laagdrempelig, gratis en voor iedereen toegankelijke ondersteuning bij vragen over het gebruik van de digitale overheid. Het Hengelose IDO is te vinden bij Bibliotheek Hengelo. De beschikbare structurele rijksmiddelen zijn per 2023 als SPUK aan de gemeente toegekend, zodat wij hierover goede afspraken met Bibliotheek Hengelo kunnen maken.

Robuuste Rechtsbescherming

Naar aanleiding van de bevindingen van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) heeft de gemeente rijksmiddelen ontvangen om de dienstverlening aan bewoners te versterken. Een deel van deze middelen hebben we ingezet onder de noemer robuuste rechtsbescherming. Hiervoor hebben we wijkgericht en dichtbij de bewoners in de twee bibliotheeklocaties een juridisch loket geopend; deze spreekuren werden goed gevonden.

5.3.1 Inwoners en bezoekers zijn meer tevreden over de hoeveelheid en kwaliteit van openbaar groen in Hengelo

- In 2023 is het nieuwe marktplein opgeleverd met veel ruimte voor groen en water. Kort daarna zijn we gestart met de herinrichting van het Wetplein, waarbij het eerste deel van de nieuwe kerktuin is ingericht en aangeplant. Ook is het groen bij de Bellinckhof opgeknapt; verouderde plantvakken en slechte bomen zijn verwijderd en zijn diverse bomen, bosplantsoen en lage heesters aangeplant. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het verhogen van de biodiversiteit en het verminderen van hittestress.
- Samen met de wooncorporatie Welbions werken we aan een klimaatbestendige stad met ruimte voor groen en water. Zo hebben we samen in 2023 de Bloemenbuurt aangepakt waarbij meer ruimte is ontstaan voor groen en waterberging in combinatie met verblijfplekken.

- Met het waterschap Vechtstromen blijven we werken aan de Hengelose beken en het waterrobuust en klimaatbestendig inrichten van Hengelo. Hiervoor is in juni 2023 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst getekend en is een deel van de Elsbeek tot aan de Paul Krugerstraat opnieuw ingericht. Ook zijn we in 2023 gestart met de herinrichting en verbreding van de BerflobEEK, tussen de Willemstraat en Deldenerstraat.
- In 2020 is er voor vier jaar een investeringsbedrag van € 150.000 per jaar beschikbaar gesteld voor het vergroenen van de wijken onder de naam Van Grijs naar Groen. Bij het vergroenen van de wijken krijgen de inwoners een belangrijke rol bij het bepalen waar en hoe de vergroening uitgevoerd wordt. Inwoners kunnen locaties aanmelden die geschikt zijn om te vergroenen. In 2023 is het project opgestart in de wijken Hengelose Es en Berflo Es. Hiermee draagt dit project bij aan de wijkgerichte aanpak.
- In 2023 was de overlast door de eikenprocessierups weer minder dan het jaar ervoor. In de afgelopen jaren is het aantal meldingen sterk gedaald (2.378 meldingen in 2020, 502 meldingen in 2021, 254 in 2022 en 116 meldingen in 2023). Een mooi resultaat dat behaald is door een combinatie van een juiste bestrijding (preventieve bestrijding in vroege voorjaar en het wegzuigen van de nesten in de zomer), het inzetten op het verhogen van de biodiversiteit, samenwerking met de omliggende gemeenten en provincie Overijssel en goede communicatie richting inwoners.
- In 2023 heeft de rekenkamer een onderzoek gedaan naar de werking en de resultaten van de Bomenverordening 2018 en de daarmee verbonden bestemmingsreserve, het Groencompensatiefonds. In het rapport is een aantal aanbevelingen gedaan om te komen tot een optimalisatie van de werking van de Bomenverordening en het Groencompensatiefonds. Inmiddels is er een start gemaakt met deze optimalisatie. In het tweede kwartaal van 2024 wordt de raad hierover geïnformeerd.
- In 2023 is de verkoop van snippergroen 'on hold' gezet, totdat duidelijk is welke kaders noodzakelijk zijn voor aanleg van nieuwe energievoorzieningen.
- In 2023 hebben verschillende werkzaamheden plaatsgevonden aan de Lauravijver. Er zijn bomen gekapt en er is een damwand geplaatst. De grond tot de damwand kon door aanwonenden worden aangekocht. Daarbij zijn, in nauw overleg met de bewoners, duidelijke afspraken gemaakt over een groenstrook die de gemeente toegang geeft bij onderhoud aan de damwand.
- De actualisatie van de gemeentelijke hoofdgroenstructuur, met een bijbehorend groenplan, heeft vertraging opgelopen door gebrek aan capaciteit. In 2024 wordt dit verder opgepakt.
- Het onderhoudsniveau van het openbaar groen voldeed in 2023 gemiddeld genomen ruimschoots aan de afgesproken kwaliteitsnormen.

5.3.2 Hengelo kent meer biodiversiteit in 2023

- Vanaf 2023 is het extensieve maaien in heel Hengelo toegepast. Als gevolg van deze nieuwe manier van maaien is het beeld op veel plekken veranderd, van kort en netjes naar hoog en kruidenrijk. Naar aanleiding van reacties en meldingen van bewoners, is in het najaar van 2023, in overleg met de collega's van Gildebor, een aantal veranderingen doorgevoerd. Zo worden de randen langs paden, kavelgrenzen en wegen (1,5 meter) toch weer gemaaid vanuit het oogpunt van veiligheid. Ook zijn en worden fouten (plekken die in de praktijk toch minder geschikt lijken te zijn voor extensief maaien) aangepast. Hiermee is en wordt adequaat gereageerd op wensen en meldingen van bewoners. Wel is het totale oppervlakte van de extensief beheerde bermen in 2023 hierdoor minder dan begroot.

Wat zijn we blijven doen

Sport

- Wij hebben sporten- en bewegen gestimuleerd op scholen, in wijken en bij sport- en beweegaanbieders. Wij blijven kijken naar specifieke doelgroepen zoals mensen met een beperking en mensen in een kwetsbare positie. De activiteiten en begeleiding zijn georganiseerd door verenigingen, sport- en beweegaanbieders en combinatiefunctionarissen.
- Blijvend faciliteren op het realiseren van duurzame verbindingen tussen sport- en beweegaanbieders en onderwijs-, zorg- en welzijn aanbieders. Sport blijft als middel ingezet worden voor jeugd(zorg), gezondheid, preventie en eenzaamheid. Dit blijven wij doen met de subsidiemogelijkheden en het lokaal sportakkoord.
- De topsport en talentontwikkeling stimuleren door de FBK-Games te subsidiëren en het Twentebad te faciliteren. Ook blijven wij stimuleren om sport- en beweeg initiatieven plaats te laten vinden in onze accommodaties en voorzieningen.

- De accommodaties betaalbaar en toegankelijk aanbieden voor gebruikers. De accommodaties aantoonbaar schoon en veilig houden volgens de eisen van NOC*NSF. Het Twentebad houdt het keurmerk Veilig & Schoon.
- Sport en bewegen nadrukkelijk aandacht geven in de omgevingsvisie om het aanbod (sporten, bewegen en spelen) in de openbare ruimte te versterken.
- Vanuit onze lokale inzet en regionale afstemming daarover dragen wij bij aan gezondere en sportievere inwoners (in Twente).

Cultuur

- Kunst en cultuur activiteiten vergroten de leefbaarheid van de stad. Daarom blijven wij diverse culturele activiteiten op gebied van muziek, podiumkunsten, beeldende kunst, literatuur en media stimuleren en subsidiëren. Dit zijn instellingen zoals de culturele kernvoorzieningen, middelgrote aanvullende culturele instellingen, amateurkunstverenigingen en kleinere instellingen.
- We hebben samen met Hengelo Promotie het bestaande kunst- en cultuuraanbod gepromoot, zodat meer inwoners het aanbod leerden kennen en daar gebruik van hebben kunnen maken.
- We hebben bijgedragen aan de uitvoering van het Actieplan Bruisende Binnenstad 2022-2026 op het gebied van kunst en cultuur.
- De samenwerking tussen het amateurkunstveld en de culturele kernvoorzieningen is verder uitgebouwd. Samen hebben zij onder andere de Week van de Amateurkunst georganiseerd.
- We hebben de financiering voor het programma Cultuureducatie met Kwaliteit gecontinueerd. Ook de schoolbesturen voor het Basisonderwijs en (Voortgezet) Speciaal Onderwijs, Fonds voor Cultuurparticipatie en de provincie hebben bijgedragen. Het resultaat was een breed en divers aanbod van kunst- en cultuureducatie op alle basisscholen in Hengelo onder de naam CultuurwijsHengelo.
- Vanuit de gedachte van meedoen en persoonlijke ontwikkeling hebben we verschillende activiteiten ondersteund op het gebied van cultuurparticipatie in de wijken, onder andere voor jongeren.
- Het beheer en onderhoud van het gemeentelijk kunstbezit hebben wij gecontinueerd.

Openbaar groen en recreatie

- Ondanks de toenemende gevolgen van het veranderende klimaat (periodes van extreme droogte en extreme neerslag) lukte het Gildebor de stad te onderhouden conform de vastgestelde beeldkwaliteitsnormen.
- Door deze gevolgen van het veranderende klimaat, zagen we de aandacht voor een prettig woon- en leefklimaat in de stad toenemen. We bleven ons hier voor inzetten door, waar mogelijk, te zorgen voor voldoende, gevarieerd en goed onderhouden openbaar groen. Daarbij houden wij rekening met de verschillende gebruiks- en natuurfuncties en met toekomstige klimaatontwikkelingen.
- In maart en in oktober vond het overleg plaats met onze externe groenpartners tijdens de Groene Tafel. Het doel is om elkaar te informeren over actualiteiten op het gebied van groen in Hengelo. Ook delen wij kennis en werken aan gezamenlijke groenprojecten en/of -activiteiten in Hengelo.
- Samen met onze externe groenpartners stimuleerden wij bewoners om tuinen groener te maken en te houden. We zijn hiervoor aangesloten bij de landelijke campagne van de Stichting Steenbreek. Daarnaast hebben we actief campagne gevoerd in het kader van het Nederlands Kampioenschap Tegelwippen.
- We bleven actief bijdragen aan de verbetering van de leefomstandigheden van bijen en andere bestuivende We bleven streven naar meer biodiversiteit, o.a. door extensief beheer van bermen en graslanden en variatie in de soortkeuze van bomen en beplantingen.
- Wij bleven maatregelen nemen om water langer vast te houden in het gebied, o.a. door afkoppelen, aanleg van wadi's en bergingsvijvers, meer ruimte voor de beken en het stimuleren van de vergroening van tuinen en groene daken.

Wat heeft het gekost

5 Sport, cultuur en recreatie	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 gewijzigd	Rekening 2023	Vershil
Baten	7	538	539	1
Lasten	471	1.097	1.102	-5
5.1 Sportbeleid en activering	-464	-559	-563	-4
Baten	4.479	5.749	5.875	126
Lasten	8.829	10.279	10.601	-322
5.2 Sportaccommodaties	-4.350	-4.530	-4.726	-196
Baten	1.910	2.764	2.508	-256
Lasten	7.532	8.875	8.523	352
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-5.622	-6.111	-6.015	96
Baten	-	-	-	-
Lasten	380	378	371	7
5.4 Musea	-380	-378	-371	7
Baten	-	-	-	-
Lasten	467	414	417	-3
5.5 Cultureel erfgoed	-467	-414	-417	-3
Baten	61	140	140	-
Lasten	2.747	3.110	3.109	1
5.6 Media	-2.686	-2.970	-2.969	1
Baten	71	121	270	149
Lasten	7.079	7.540	7.206	334
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-7.008	-7.419	-6.936	483
Saldo 5 Sport, cultuur en recreatie	-20.977	-22.381	-21.997	384

Financiële toelichting

5.1 Sportbeleid en activering (€ 4.000 nadeel)

Dit taakveld kent geen noemenswaardige afwijkingen.

5.2 Sportaccommodaties (€ 196.000 nadeel)

Wij krijgen een tweetal compensatie vergoedingen van het Rijk, de SPUK Meerkosten Energie Openbare Zwembaden en een vergoeding voor de meerkosten voor beëindigen van de contracten met SEFE Energy Ltd. Er is een inschatting gemaakt van de financiële effecten. De te ontvangen vergoeding is € 121.000 te hoog ingeschat (nadeel). Daar tegenover staan € 111.000 lagere energielasten. Per saldo betekent dit een klein nadeel. Voor 2024 ontvangen wij ook nog een vergoeding voor de hogere kosten van gas. Dit wordt verwerkt in de Zomernota 2024-2028.

Door (blijvende) stijgende prijzen zijn de uitgaven voor onderhoud en inkoop horeca hoger dan begroot, respectievelijk € 129.000 en € 71.000. Voor een deel hiervan (€ 23.000) ontvangen wij compensatie via de SPUK Stimulering sport. Deze uitkering compenseert het afschaffen van het recht op aftrek BTW in 2019. Er is niet standaard rekening gehouden met het verhogen van de te ontvangen SPUK Stimulering Sport. De totale compensatie is € 185.000 hoger dan begroot. De afrekening van 2022 resulteerde in een voordeel van € 70.000. Voor 2024 verandert de regeling SPUK Stimulering sport. De financiële gevolgen hiervan zijn nog niet in te schatten. In de Zomernota 2024-2028 komen we hierop terug.

In 2023 is het peuterbad vervroegd vervangen om de schade onder dat bad te herstellen. Het peuterbad is in 2023 versneld afgeschreven. Dit resulteert in een afwijking van € 68.000 (nadeel) op de afschrijvingslasten.

De personeelskosten laten op de inkomsten en de uitgaven een overschrijding zien van respectievelijk € 91.000 en € 106.000. Dit betekent per saldo een klein nadeel van € 15.000. Voor een nadere analyse verwijzen wij naar programma 9. Diverse kleine wijzigingen verklaren het restant verschil.

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie (€ 96.000 voordeel, waarvan € 151.000 budgetoverheveling)

Wij hebben in 2023 de regeling 'Versterking en Vernieuwing 2023-2024' vastgesteld. De instellingen mogen de

toegekende middelen zowel in 2023 als in 2024 besteden. Om besteding in 2024 mogelijk te maken stellen wij voor een budget van € 151.000 over te hevelen naar 2024. Zie hiervoor het bestemmingsvoorstel 4.3.

Het Rijk heeft via de SPUK Impuls Jongerencultuur voor de jaren 2023 en 2024 middelen beschikbaar gesteld voor activiteiten van eigentijdse cultuurbeoefening door jongeren in Hengelo. Een deel van de in 2023 ontvangen middelen zal in 2024 tot uitgaven leiden. Dit is in overeenstemming met de regeling. Stichting Oyfo is in 2023 het Studio15 gestart en wil dat in 2024 voortzetten. Uitgaven schuiven een jaar op en dat levert in 2023 een voordeel op van € 269.000. De inkomsten zijn ook € 269.000 lager, per saldo is het resultaat budgetneutraal. Bij de 1e Berap 2024 zullen wij de wijziging voor 2024 verwerken. Diverse kleine wijzigingen verklaren het restant verschil.

5.4 Musea (€ 7.000 voordeel)

Dit taakveld kent geen noemenswaardige afwijkingen.

5.5 Cultureel erfgoed (€ 3.000 nadeel)

Dit taakveld kent geen noemenswaardige afwijkingen.

5.6 Media (€ 1.000 voordeel)

Dit taakveld kent geen noemenswaardige afwijkingen.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie (€ 483.000 voordeel)

Wij hebben € 220.000 minder uitgegeven aan uitbestede werkzaamheden op het gebied van Groen, Spelen en Overige Waterlopen. In 2022 is € 62.000 van het budget ecologisch maaibeheer overgeheveld naar 2023. Ook in 2023 bleef dit budget grotendeels onbenut, de plannen zijn gemaakt en uitvoering vindt plaats in het plantseizoen van 2024. In 2024 actualiseren wij de budgetten naar de huidige inzichten en verwerken eventuele aanpassingen in de komende Zomernota.

In 2023 is een deel van de budgetten, die bij Gildebor waren belegd, teruggehaald naar de gemeente (€ 100.000). Gildebor heeft niet meer de capaciteit om de werkzaamheden uit te voeren. Deel van het budget is ingezet voor het maken van ontwerpen. De uitvoering hiervan kan plaatsvinden in het plantseizoen dat loopt tot medio april. De verkoop van Snippergroen, groencompensatie-opbrengsten en een provinciale subsidiebijdrage leiden tot een voordeel van € 150.000. Overige verschillen betreffen onder andere lagere dan verwachte kosten van baggerwerkzaamheden en een niet volledig benut budget voor het onderhoud van speeltoestellen.

We hebben op dit taakveld € 74.000 lagere personele lasten in verband met het bestaan van vacatureruimte, door ziekte en een verschuiving van werkzaamheden naar het taakveld Wegen. Voor een nadere analyse van de personeelskosten verwijzen wij naar programma 9.

Conform de Bomenverordening storten wij € 35.625 in de Reserve Compensatiefonds Bomenverordening.